

Sayın Başkan, Meclisimizin değerli üyeleri, Değerli basın mensupları, Odamızın Kasım ayı olağan Meclis toplantısına hoş geldiniz diyor, hepinizi yönetim kurulu ve şahsım adına saygıyla selamlıyorum.

Değerli Meclis üyeleri,

Sanayi üretimi yılın ilk dokuz ayında %4 artış göstermiştir. Geçen yılın aynı dönemindeki artış ise %2,7'dir. Bu iki dönemi karşılaştırdığımızda işlerin geçen yıla göre daha iyi olduğunu söyleyebiliriz. Ancak, sanayi üretimindeki artışı ihracat desteklemiştir. Geçen yılın ilk dokuz ayında binde 2 düşen ihracat bu yıl %5,5 artmıştır.

Eğer dış talepte bu artış olmasaydı, zayıf olan iç talep nedeniyle sanayide işler çok daha kötü olurdu. Piyasalarda nakit sıkıntısı had safhaya ulaşmıştır. Aslında piyasalarda iş var fakat ödeme yapan yok. Çoğumuz hammaddeyi, güçlü satıcıların tayin ettiği yüksek fiyatlardan alıyor, yine onların dikte ettiği kısa vadelerde yapıyoruz. Ancak, sattığımız malın bedelini de uzun vadelerle alabiliyoruz. Vadeler ise gittikçe uzamaktadır.

2006'dan 2013'e kadar hemen hemen bütün sektörlerde tahsilat süresi ciddi bir artış göstermiştir. TÜİK verilerine göre 2013 itibariyle, imalat sanayiinde ortalama tahsilat süresi 86 gündür.

Bu ortalama süredir. Küçük, piyasa gücü zayıf olan şirketlerde bu sürenin daha uzun olacağını tahmin etmek zor değildir. Nitekim, 2006'dan 2013'e ortalama tahsilat süresi mikro işletmelerde 29 gün, küçüklerde 12 gün, orta büyüklükteki şirketlerde 17 gün artarken büyük şirketlerde sadece 1 gün uzamıştır. Tahsilattaki gecikmeler, şirketlerimizin işletme sermayesi ihtiyacını da artırmaktadır. İşletme sermayesi kredileri ise faiz maliyetine yol açarak zaten düşük olan kâr oranlarını daha da aşağıya çekmektedir. Bu kısır döngünün mutlaka kırılması ve piyasalardaki nakit sıkıntısının giderilmesi gerekmektedir.

Bankaların ayırmak zorunda oldukları karşılıklar ve benzeri maliyetler düşürülerek bankaların fonlama maliyetleri de azaltılabilir. Bu konuda ekonomi yönetiminin bir çözüm geliştirmesi ve iskonto maliyetlerini düşürecek tedbirler alması gerekir.

Sanayinin finansmanı öz kaynak yetersizliği sorunlarını çözecek düşük faizli uzun süreli çok özel krediler sağlanmalıdır.

Değerli Meclis üyeleri,

Türkiye son yıllarda dünyada yaşanan likidite bolluğundan yararlanmış, ucuz dış finansman sağlamakta zorluk çekmemiştir. Bankalar da dışarıdan borçlanarak sağladığı finansmanı içeride kredi olarak kullandırmışlar, özel sektör de bu kredilerle yatırımlara yönelmiştir. Bu gelişmeler nedeniyle, özel sektörün borçluluğunda da bir artış olmuştur. 2006-2013 döneminde büyük şirketlerin borçları %90 artarak 1 trilyon lirayı geçmiştir. Bu dönemde küçük ölçekli şirketlerin borçları %72 artarak 416 milyar liraya, orta ölçekli şirketlerin borçları da %117 artarak 454 milyar liraya yükselmiştir. Şirketler kesiminin borçları toplamda %85 artarak 2 trilyon 200 milyar liraya ulaşmıştır. Ekonomik büyümenin yüksek, iç ve dış talebin canlı olduğu dönemlerde bu borçların çevrilmesi nispeten kolaydır. Ancak, düşük büyüme dönemlerinde, iç ve dış talebin zayıf olduğu dönemde de borçların çevrilmesinde zorluk yaşanmaktadır. Bu nedenle dikkatli olunması gereken bir döneme girmekteyiz. Diğer yandan, dünyanın önde gelen ülkelerinde ekonomik büyüme çok zayıftır. Bu nedenle dünyada likidite bolluğu Türkiye de yararlanmaya devam edecektir. Ancak, bu bolluktan yine rant sağlamak için yatırımları gayrimenkul sektörüne değil, üretime yönlendirmek için çaba gösterilmelidir.

Değerli Meclis üyeleri,

İmalat sanayiinde kâr oranlarının düşük olduğu, bu nedenle de şirketlerin sermaye biriktirip büyüyemediklerini sık sık ifade ediyorum. Ancak, şirket ölçeğine göre kârlılıklar da fark göstermektedir. Örneğin 2013'te büyük şirketlerde faaliyet kârlılığı %4,8 iken, orta ölçekli şirketlerde %3,6, küçük ölçekli şirketlerde ise %3,2'dir.

Görüldüğü gibi küçük ölçekli şirketler kârlılık sorununu daha ağır hissetmektedir.

Zayıf özkaynak yapısı, şirketlerin mali yapısına da yansımaktadır. Örneğin, Küçük ve Orta Ölçekli şirketlerin mali yapısı da büyük ölçekli şirketlere göre daha bozuktur.

Örneğin, 2013 yılında borç-özkaynak oranı büyük ölçekli şirketlerde 1,6 iken küçük ve orta ölçekli şirketlerde 1,9'un üzerindedir. Bu oranlar küçük ve orta ölçekli şirketlerin neredeyse özkaynaklarının iki katı borçlarının olduğunu göstermektedir.

Değerli Meclis üyeleri,

Ülkemizde iş yapmanın zorluklarından söz ediyor, bu zorlukların şirketlere ek maliyetler getirdiğini söylüyoruz. Dünyada iş yapma kolaylığı Doing Business kriteriyle takip edilmektedir. 2014 yılı raporuna göre dünyada iş yapma kolaylığında 51'inci sıradaydık. 2015 raporunda ise 4 basamak düşerek 189 ülke arasında 55'inci olduk.

Gürcistan 15'inci, Bulgaristan 38'inci, Romanya ise 48'inci sırada. Tayvan 19'uncu, Tayland 26'ıncı, Slovak cumhuriyeti 37'inci, Güney Afrika 43'üncü, Ruanda 46'ıncı, Suudi Arabistan ise 49'uncu sırada yer alıyor. Ülkemizde kurumlar arasındaki koordinasyon eksikliği nedeniyle çelişkili kararlar alınmakta, yargısal sorunlarda yatırımcıların işlerini zorlaştırarak yatırım şevkini kırmaktadır.